

„Pastorácia mládeže.“

Medzinárodné vedecké sympóziu.

Usporiadali Teologická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, Sekcia pastorálnej teológie Teologickej fakulty Univerzity kardinála Stefana Wyszyńskiego vo Varšave, Občianske združenie Priatelia Aloisiana a Spoločnosť Ježišova na Slovensku.

Bratislava 18. apríla 2011

V rámci zmluvy o spolupráci medzi Trnavskou univerzitou a Univerzitou kardinála Stefana Wyszyńskiego vo Varšave usporiadali Teologická fakulta Trnavskej univerzity a Sekcia pastorálnej teológie Teologickej fakulty Univerzity kardinála Stefana Wyszyńskiego, v spolupráci s Občianskym združením Priatelia Aloisiana a Spoločnosťou Ježišovou na Slovensku, v pondelok 18. apríla 2011 v Bratislave, v rámci riešenia fakultného projektu „Analýza stavu Katolíckej cirkvi na Slovensku“, medzinárodné vedecké sympóziu na tému „Pastorácia mládeže“. Bolo to už štvrté spoločné sympóziu v rámci tejto medzinárodnej spolupráce.

V prvom bloku odznali referáty hostí z Poľska. Mgr. lic. Błażej Szostek vo svojom referáte „Profily osobnosti súčasnej mládeže“ rozobral problematiku osobnosti mladého človeka zo psychologického aspektu. Venoval sa otázke utvárania vlastnej identity mladého človeka, cez úskalia rozkolísanosti, konfrontácie, nonkonformizmu, konformizmu, k určitému ustáleniu. Dotkol sa významu rovesníckej skupiny, ktorou chce byť mladý človek prijatý a v ktorej sa porovnáva s inými, hľadá úspech u druhého pohlavia. Zápasí s nízkym sebahodnotením, s neistotou svojej roly, s čím sa spája častý výskyt depresii; podľa niektorých výskumov depresiami trpí takmer polovica dospievajúcej mládeže.

S referátom „Religiozita poľskej mládeže vo svetle sociologických výskumov“ vystúpil sociológ Mgr. lic. Mateusz J. Tutak. Upozornil predovšetkým na pomerne vážne vymedzenie pojmu mládež, ktoré podľa rozličných autorov zachytáva vekovú skupinu od 11-12 rokov až do 30 rokov. Súvisí to najmä s neskorým osamostatňovaním sa od rodičov a s narastajúcim fenoménom „single“. V Poľsku sa v sociologických výskumoch v ostatných sedemnástich rokoch prejavujú určité tendencie, ktoré naznačujú jasnejšie vymedzenie skupín katolíkov, jasnejšie sa vymedzujú hlboko veriaci, veriaci a neveriaci. Došlo k istému poklesu účasti mládeže na nedeľných bohoslužbách, hoci vzrástla frekvencia pristupovania ku sviatosti zmierenia, čo možno interpretovať aj ako zvýšenie citlivosti svedomia. Viac-menej stabilný zostáva postoj mládeže k antikoncepcii a interrupcii,

ktorý je vysoký, na úrovni 41 % až 48 %. Rastie tolerancia kohabitácií, ortodoxný postoj k manželstvu a k predmanželskej sexualite zaujíma však asi jedna pätina mládeže.

S referátom na tému „Vybrané metódy a formy pastorácie mládeže v Poľsku“ vystúpil Dr. Tomasz Wielebski. Poukázal na hlad mládeže po komunite, ktorú by jej mala eminentným spôsobom poskytovať pastoračná činnosť Katolíckej cirkvi. Mládež treba chápať ako subjekt a protagonistu pastorácie, nie iba ako jej objekt. Poukázal na potrebu spolupráce s rodinou a školou, na význam malých skupín, sprevádzania k dospelaj viere, na profylaktiku negatívnych javov a na resocializáciu kontestátorov. Osobitnou inšpiráciou sú pápežské posolstvá na svetové dni mládeže. V referáte stručne predstavil Združenie katolíckej mládeže, ktoré je budované na malých spoločenstvách, čo sa zameriavajú nielen na sprevádzanie mládeže ku kresťanskej zrelosti, ale i k apoštolskej aktivite. Ďalej predstavil hnutie Svetlo a život, známe tiež ako hnutie Oázy nového života, ktoré založil nestor poľskej pastoračnej teológie profesor Franciszek Blachnicki. Vyzdvihol systematickosť formačných programov v duchu Druhého vatikánskeho koncilu. Nakoniec predstavil program „Lednica 2000“, ktorý pôsobí najmä medzi kontestujúcou mládežou, je inšpirovaný známym americkým stretnutím „Woodstock 1969“ a hľadá rebelujúcu mládež. Naznačil krízu autorít, ktorú možno prekonávať počúvaním mládeže, empatiou, čím možno nájsť prístup, aby sa mládež naučila správne používať svoju slobodu. Pre prácu s mládežou je potrebná charizma i zodpovedajúca formácia. Diskusia k predneseným referátom sa rozšírila i do prestávky.

Druhú časť sympózia otvoril žilinský diecézny biskup Mons. doc. ThDr. Tomáš Galis, PhD., referátom pod titulom „Pastorácia mládeže ako jedna z hlavných priorít Pastoračného plánu Katolíckej cirkvi na Slovensku 2007 – 2013“. Uviedol, že mládež je jednou z priorít pastoračného plánu, ktorý reflektoval skúsenosti z prvého pastoračného plánu Katolíckej cirkvi na Slovensku na roky 2002 – 2006, čo bol zameraný skôr na opis a analýzu daného stavu. V terajšom pláne sa pokročilo k formulovaniu úloh na úrovni diecéz, dekanátov a farností. Sú to odporúčania a ich realizácia závisí od jednotlivých protagonistov pastorácie, kňazov a veriacich laikov. Plán ponúka aj konkrétne, najmä formačné projekty animátorov, ktorí môžu byť hýbateľmi spoločenstiev na farskej úrovni – animátorské školy, katechumenálnu pastoráciu atď. Zdôraznil potrebu vychovávať nástupcov a dávať zodpovednosť mladým.

V druhom referáte druhého bloku „Vybrané problémy pastorácie mládeže na Slovensku“ doc. ThDr. Jozef Kyselica SJ, PhD., spolu so svojím doktorandom ThLic. Pavlom Turzom, predstavil projekt preberaný v rámci vyučovania pastoračnej teológie na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity. Vo svojom referáte charakterizoval tri generácie slovenskej spoločnosti: povojnovú generáciu, generáciu do pádu komunizmu a generáciu po páde komunizmu, ktoré sú povolané ku vzájomnému dialógu a potrebujú misijnú pastoráciu. Poukázal na niektoré dôležité momenty novej evanjelizácie: Ježišovo konanie je vzor pre Cirkev; spoločenstvo Ježišových učeníkov; strach mladých ľudí pred manželstvom; obozretosť je prameňom šťastia.

Záverečný referát za riešiteľský kolektív (prof. PhDr. Jozef Matulník, PhD., prof. ThDr. Ladislav Csontos SJ, PhD., doc. ThDr. Kyselica, SJ, PhD., doc. PhDr. Alojz Ritomský, PhD., PhDr. Margita Minichová, Mgr. Michal Kratochvíla) fakultného projektu „Projekt sociologického výskumu religiozity mládeže na Slovensku“ predniesol jeho vedúci prof. Jozef Matulník. Zdôraznil, že riešenie projektu nadväzuje na projekt, ktorý sa realizoval v roku 2007 a bol zameraný na katolíkov v produktívnom veku. Cieľom výskumu bolo zhromaždiť empiricky overené údaje na zodpovedanie týchto otázok: Akú podobu má religiozita katolíkov na Slovensku podľa jednotlivých parametrov, dimenzií religiozity? Aké sú vzťahy medzi jednotlivými dimenziami a znakmi religiozity katolíkov na Slovensku? Ako sa prejavuje na Slovensku nekresťanská mystika a religiozita a do akej miery je ňou ovplyvnená religiozita obyvateľov Slovenska, osobitne religiozita katolíkov? Ako je religiozita obyvateľov Slovenska utváraná v procese odovzdávania viery deťom v rodine? Akú hodnotu prisudzujú katolíci na Slovensku manželstvu a aké postoje zaujímajú k mimomanželskému spoluzitiu a k rozličným spôsobom uplatňovaným na reguláciu pôrodnosti? Ako sú hodnota prisudzovaná manželstvu a tieto postoje ovplyvnené religiozitou? Ako religiozita ovplyvňuje reprodukčné správanie katolíkov na Slovensku? Výsledky boli využité pri skvalitnení vyučovania pastorálnej teológie na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity a na ďalších slovenských teologických fakultách.

Cieľom výskumu religiozity mládeže je poznanie: charakteristiky religiozity mládeže podľa hlavných dimenzií; faktorov religiozity mládeže; vplyv religiozity a spirituality na život mládeže. Okrem mládeže sa bude skúmať aj ich rodina a charakteristické vzťahy medzi rodičmi a deťmi, škola a kontakt rodičov so školou, formy trávenia voľného času v rodine a mimo rodiny, výchova k manželstvu a rodičovstvu, vlastná religiozita, dobrovoľníctvo a charitatívna činnosť, rizikové faktory ohrozujúce mládež. Výskum by mal porovnať pohľad mládeže a jej rodičov. K referátu sa rozprúdila živá diskusia, ktorá bola istou formou oponentúry projektu sociologického výskumu. V diskusii sa prebrala aj možnosť osobitného zacielenia na cirkevné škola a veľké mestá. Napokon došlo k významnému pokroku v medzinárodnej spolupráci, keď bolo v závere potvrdené, že výskum sa uskutoční na území celého Slovenska a na porovnanie vo dvoch poľských diecézach. Výsledky by mali byť prezentované na jeseň budúceho roku na spoločnej konferencii vo Varšave.

prof. ThDr. Ladislav Csontos, PhD.
Teologická fakulta Trnavskej univerzity
Kostolná 1, P. O. Box 173
814 99 Bratislava
e-mail: ladislav.csontos@tftu.sk